

Oikeusministeriö

Rovaniemen kaupungin lausunto hovi- ja hallinto-oikeusverkoston kehittämisestä

Oikeusministeriön lausuntopyynnössä OM 7/0212010 pyydettyä lausuntona Rovaniemen kaupunki toteaa, että ensisijaiset tavoitteet muutoksenhakutuomioistuinten ratkaisujen laadun parantaminen, työn tehostaminen, erityisosaamisen varmistaminen ja muutoksenhakutuomioistuinten haavoittuvuudesta johtuva oikeudenkäyntien pitkittymisen vähentäminen ovat oikeita ja hyväksyttäviä. Sen sijaan toimikunnan esittämien keinojen osalta, erityisesti Rovaniemen hallinto-oikeuden siirtämisestä Ouluun, Rovaniemen kaupunki esittää seuraavaa:

Oikeusministeriön asettamalle toimikunnalle annettu toimeksianto ja sen rajat

Toimikunnan raportissa todetaan, että toimeksiannon mukaan uudistustarve aiheutuu siitä, että asiat jakautuvat tuomioistuimiin epätasaisesti painottuen useimmiten Etelä-Suomen tuomioistuimiin. Näiden tuomioistuinten käsittelyajat ovat pitkiä ja henkilökunta ylityöllistettyä. Ihmetystä herättää se, että miten kahden Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden yhdistäminen edesauttaa tämän ongelman helpottamisessa. Vastaus on, että ei mitenkään. Oulun ja Rovaniemen hallinto-oikeuden yhdistäminen on väärä keino tähän ongelmaan. Parempi keino olisi ruuhka-alueiden asioiden käsittelyn siirtäminen Rovaniemelle tai Ouluun. Tällä tavoin tilanne helpottuisi ruuhkaisissa paikoissa nopeimmin.

Muutoksenhakutuomioistuinten haavoittuvuus

Yhtenä perusteena Oulun ja Rovaniemen hallinto-oikeuksien yhdistämiselle on esitetty pienten yksiköiden haavoittuvuutta. Kokemus on osoittanut, että Rovaniemen hallinto-oikeus koostaan huolimatta ei ole ollut haavoittuva. Rovaniemen hallinto-oikeus on pienin hallinto-oikeuksista, mutta kuitenkin riittävä henkilöstömäärältään, jotta haavoittuvuus ongelmaa ei ole. Muutoksenhakutuomioistuinten haavoittuvuudesta aiheutuu toimikunnan mielestä oikeudenkäyntien pitkittymistä. Tämä ei pidä paikkaansa Rovaniemen hallinto-oikeuden osalta. Käsittelyajat ovat hyvä mittari tämän perusteen oikeellisuutta arvioitaessa. Rovaniemen hallinto-oikeuden käsittelyajat kestävät vertailun muiden hallinto-oikeuksien kanssa.

Rovaniemi

Kehittämistarpeet ja mahdollisuudet kehittämisen

Toimikunta perustelee esityksiään sillä, että suuremmissa yksiköissä on paremmat mahdollisuudet toiminnan kehittämiseen. Tämä perustelu on väärä sekä Rovaniemen hovioikeuden että Rovaniemen hallinto-oikeuden osalta. Molemmat tuomioistuimet ovat kehittämistyössään onnistuneet erinomaisesti ja olleet usein jopa edelläkävijöitä alallaan. Tälläkin osa-alueella Lapin yliopiston synergia on ensi arvoisen tärkeää.

Virkauralla eteneminen

Toimeksiannossa on viitattu siihen, että mahdollisuudet virkauralla etenemiseen ja tehtäväkiertoon ovat erilaiset riippuen tuomioistuinyksiköiden koosta ja sijainnista. Jos tämä on yksi peruste siirtää tuomioistuimia Ouluun, niin kyse on lähinnä keksimällä keksitystä perustelusta. Virkauralla etenemiseen vaikuttaa eniten ao. henkilön kyvyt ja taidot sekä tahto hakeutua uusiin tehtäviin. Ei voida ajatella niin, että tuomari tultuaan valituksi johonkin tuomioistuimeen, pysyy siellä uransa loppuun saakka pelkästään edetäkseen urallaan. Lapin yliopisto tarjoaa tuomareille erinomaisen mahdollisuuden jatkokoulutukseen. Lisäkoulutus, jos mikä, edesauttaa uralla etenemistä.

Alueellinen ulottuvuus ja Lapin erityisolosuhteet

Rovaniemen hovioikeuden samoin kuin hallinto-oikeuden toimialueet ovat jo nyt maan laajimmat. Rovaniemen hallinto-oikeuden yhdistäminen Ouluun synnyttäisi pinta-alaltaan lähes puolet Suomea käsittävän alueen. Etäisyydet ovat Lapissa tekijä, joka on otettava huomioon.

Lapin alueella on myös lukuisia erityisosaamista vaativia kysymyksiä, kuten poroasioita ja saamelaisasioita. Matkailu ja kaivosteollisuus ovat niin ikään asioita, joihin liittyviä kysymyksiä Lapissa on tällä hetkellä paljon. Rovaniemelle on edelleen tulossa kaivosvirasto. Hallinto-oikeuden siirto pois Rovaniemeltä ei näidenkään seikkojen valossa ole muuta kuin huononnus kansalaisten oikeusturvaan.

Taloudelliset vaikutukset

Rovaniemen hallinto-oikeuden siirtoa Ouluun ei voi mitenkään perustella taloudellisilla säästöillä. Euromääräiset säästöt, jos niitä ylipäätään tulee, ovat jokseenkin mitättömät verrattuna toimenpiteen haitallisiin seuraamuksiin. Päinvastoin siirto Ouluun aiheuttaa kustannuksia lisääntyneinä katselmuskuluina. Tuomioistuimissa tehtävä työ vaatii ensisijaisesti henkilöresursseja, jotka ovat jokseenkin samat sijaintipaikasta riippumatta.

Rovaniemi

Huomionarvoista raportissa on, että siinä todetaan hallinto-oikeuksien eri asiaryhmien työmäärää kuvaavien mittareiden puuttuminen. Tämäkin heikentää raportin vakuuttavuutta. Perustuvatko esitykset enemmänkin "mutu" tuntumaan?

Vaikutukset Rovaniemen oikeusklusteriin

Rovaniemellä on toiminut Lapin yliopiston yhteydessä oikeustieteellinen tiedekunta vuodesta 1979 alkaen. Rovaniemen hovioikeus aloitti toimintansa samoin vuonna 1979. Rovaniemen hallinto-oikeuden edeltäjä Lapin läänioikeus aloitti toimintansa Rovaniemellä vuonna 1955. Rovaniemellä on yksi Suomen vahvimmista oikeusklustereista. Toimikunnan esitykset tukevat tätä klusteria siltä osin kuin esityksenä on hovioikeuden säilyttäminen Rovaniemellä ja hovioikeuspiirin laajentaminen Kajaanin käräjäoikeuden siirrolla. Sen sijaan Rovaniemen hallinto-oikeuden yhdistäminen Oulun hallinto-oikeuteen murentaisi onnettomalla tavalla oikeustieteellisen osaamisen keskittymistä Rovaniemelle. Synergiaedut Lapin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan kanssa ovat kiistattomat. Oululla ei ole vastaavaa tarjottavanaan. Toimenpiteiden tulisi olla juuri päinvastaiset. Rovaniemen hallinto-oikeuden asemaa tulee vahvistaa. Rovaniemen oikeusklusterin mahdollisuudet tulee hyödyntää täysimääräisesti. Tuijottaminen pelkästään siihen, että Suomeen pitää saada tasan tarkkaan kooltaan yhtä suuret hallinto-oikeudet henkilöstön ja työmäärän osalta, johtaa yhtä hyvään lopputulokseen kuin hätäkeskusuudistuksessa. Rovaniemen hallinto-oikeuden suoriutuminen käsittelyaikojen osalta pitäisi päinvastoin hyödyntää.

Lopuksi

Rovaniemen kaupunki haluaa lopuksi todeta, että muutoksenhakutuomioistuinten ongelmat ovat pääosin seurausta tuomioistuinten liian vähäisistä henkilöstöresursseista. Tuomioistuintyötä voidaan tiettyyn määrään tehostaa erilaisilla teknisillä toimenpiteillä, mutta loppujen lopuksi paras tulos saavutetaan oikealla henkilöstömitoituksella.

Rovaniemellä kesäkuun 20. päivänä 2011

ROVANIEMEN KAUPUNKI
kaupunginhallituksen puolesta

Mauri Gardin
kaupunginjohtaja

Pekka Lemmetty
kaupunginlakimies